

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Sáu, ngày 19/09/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 198

THẾ NÀO MỚI THẬT LÀ VUI

Hòa Thượng nói: “*Ý niệm của người thế gian phần nhiều đều là tham, là sân, là si, là ngạo mạn, từ đó, những điều họ tạo tác ra đều là để thỏa mãn năm dục sáu trần, vô số bất thiện. Người thế gian ngày ngày hưởng thụ năm dục sáu trần, ăn uống hoan lạc, chúng ta xét kỹ đây là vui hay là ngày ngày đang phục độc chính mình?*”. Người thế gian chìm đắm trong ăn uống, hoan lạc nên ngày càng mù mẫm. Niềm vui này không phải là niềm vui chân thật. Người thỏa mãn niềm vui của “*năm dục sáu trần*” cũng giống như người khát nước mà uống nước biển, càng uống càng khát.

Người nghiện rượu nếu không uống rượu thì thân thể sẽ đau nhức. Tôi có một số người em cũng đã từng nghiện rượu, họ đã từng đến làm ở Hệ thống và đã không uống rượu trong mấy tháng nhưng khi trở về nhà thì tập khí liền trở dậy, không thể cưỡng lại. Khi gặp tôi, em tôi cũng nhìn tôi với ánh mắt như muốn nói, em tôi cũng rất muốn làm người tốt, muốn vượt qua tập khí nhưng vẫn phải thuận theo nó. Hiện tại, em tôi đã bị bệnh rất nặng, chân tay đều bị phù, ở cổ có một cục hạch to bằng nắm tay, nếu không uống rượu thì em tôi không thể ngủ được, cơ thể đau nhức. Niềm vui từ “*năm dục sáu trần*” là khổ đau, chúng ta muốn thoát khỏi “*năm dục sáu trần*” cũng không dễ dàng.

Người có thể vượt qua tập khí, không bị sai sử bởi tập khí xấu ác thì mới có được niềm vui chân thật. Chúng ta tùy thuận tập khí xấu ác thì chúng ta sẽ phải đi theo nghiệp lực, vậy thì khi đó, chúng ta đáng đọa lạc như thế nào thì phải đọa lạc như thế đó, đáng chết như thế nào thì phải chết như thế đó! Nhà Phật dạy chúng ta phải nỗ lực để cải đổi vận mệnh của chính mình. Có những người ngày ngày tùy thuận theo tập khí, không muốn cải đổi vận mệnh, không nỗ lực, phấn đấu theo tấm gương của những người đi trước.

Hằng ngày, chúng ta vẫn đang tùy thuận theo những tập khí xấu ác là lười biếng, chảnh mắng, nhếch nhác. Tôi chưa bao giờ cho phép mình có tinh thần ủ rột, rảnh quá không biết làm gì. Nếu tôi có thời gian thì tôi lập tức đi viết chữ “*Nam Mô A Di Đà Phật*”, không để tinh thần xuống thấp. Khi tinh thần xuống thấp thì tôi tìm cách đề khởi nó lên. Có những người để mình ở trong trạng thái lơ lơ, ngẩn ngẩn hàng giờ. Chúng ta quán sát, hằng ngày, chúng ta có thường có trạng thái này hay không? Chúng ta phản tỉnh, nếu tinh thần chúng ta ở trạng thái bất định thì chúng ta phải đề khởi lại tinh thần của mình.

Tôi thường nói vui với các chú: “*Thầy sẽ tỉnh táo đến lúc chết, chết rồi vẫn còn mở mắt!*”. Tôi thấy mọi người thường ở trạng thái ngơ ngơ, mắt lơ lơ như người nghiện. Nếu chúng ta ở trạng thái như vậy thì sẽ không thể giúp ích cho người khác, chỉ phá hoại, làm hỏng việc. Chúng ta đã tham, sân, si, ngạo mạn nhiều đời, nhiều kiếp, hiện đời, chúng ta tưởng mình không tham, sân, si, ngạo mạn nữa nhưng tập khí chúng ta vẫn còn nguyên. Chúng ta làm theo ý mình, đi đâu, làm gì cũng không hỏi ý kiến người khác thì chúng ta đã ngạo mạn. Nếu chúng ta có cách tư duy, hành động như vậy thì không thể thành tựu và sẽ bị đào thải. Tôi nhắc nhở mọi người đừng bao giờ để tinh thần xuống thấp, chúng ta phải luôn luôn tỉnh táo trong mọi sự, mọi việc, phân biệt rõ ràng thiện ác, phải trái, tốt xấu.

Nhà Phật thường nói, có hai hạng người đáng sợ, hạng người thứ nhất là tăng thượng mạn, hạng người thứ hai là ty thượng mạn. “*Tăng thượng mạn*” là người tự cho là mình giỏi hơn người, tự cho rằng thiên hạ này chẳng ai bằng mình, người trong thiên hạ đều sai chỉ có mình đúng. “*Ty thượng mạn*” là người mà làm hỏng, làm hư hại tất cả mọi sự, mọi việc, chỉ làm theo ý mình nhưng luôn cho mình đúng. Không phải là người có tài thì mới cống cao ngã mạn, có những người bất tài nhưng vẫn cống cao, ngã mạn. Chúng ta quán chiếu, chúng ta có thuộc một trong hai hạng người trên không?

Hằng ngày, chúng ta tạo tác ra vô số việc bất thiện mà chúng ta không nhận ra. Những người có điều kiện để hưởng thụ thì thường chìm đắm trong ăn uống, hoan lạc. Tôi may mắn là đã từ rất lâu, tôi đã đối trị được hai tập khí là ăn và ngủ. Hôm qua, tôi học lớp “*Thập Thiện Nghiệp Đạo*” nên gần 10 giờ tôi mới đi ngủ, buổi sáng, 3 giờ tôi vẫn thức dậy. Đồng hồ sinh học của tôi đã quen với việc dậy sớm. Từ rất lâu, tôi ăn uống rất đậm bạc. Trong năm dục “*tài, sắc, danh, thực, thù*”, thứ nào nặng thì chúng ta phải đối trị thứ đó trước. Chúng ta đối trị được một thứ thì những thứ kia cũng sẽ nhẹ đi. Chúng ta đối trị được ba thứ thì hai thứ kia cũng sẽ nhẹ đi rất nhiều.

Hòa Thượng nói: “***Cái gì mới chân thật là vui? Là tất cả những lo buồn thì mới chân thật là vui. Chúng ta ngày ngày bị sai sử bởi tập khí của chính mình thì không thể có được niềm vui chân thật***”. Chúng ta phải sử dụng năm dục “*tài, sắc, danh, thực, thù*” một cách hợp lý chứ không để chúng sai sử chúng ta. Thí dụ, chúng ta cần ngủ một cách hợp lý, nếu chúng ta ngủ không đủ thì cơ thể không có thời gian để tái tạo. Tinh thần, thể lực của người xưa rất tốt nhưng tinh thần, thể lực của người ngày nay rất yếu kém, nếu chúng ta không có đủ thời gian để tái tạo sức khỏe thì chúng ta không có sức lực, tinh thần để làm việc. Có những người cũng thức khuya nhưng khi mọi người dạy học, niệm Phật thì họ ngủ một cách li bì.

Hòa Thượng thường nói: “***Tài, sắc, danh, thực, thù, Địa ngục ngũ điều căn***”. Chúng ta tiếm nhiễm một thứ nào trong năm thứ này thì đang khai một đại lộ dẫn thẳng đến Địa ngục. Nếu chúng ta biết sử dụng tiền tài thì chúng ta sẽ không dùng tiền tài thỏa mãn tư dục mà dùng để mang lại lợi ích cho nhiều chúng sanh. “*Sắc*” là cái đẹp, nếu

chúng ta biết sử dụng thì nó sẽ làm đẹp, làm tốt hơn cho thế gian. “*Danh*” cũng cần thiết. Thí dụ, hôm trước, trong pháp hội tri ân Hòa Thượng, họ mời tôi đến vì tôi đã dịch đĩa của Hòa Thượng nhiều năm. Nhiều người nói tôi dịch sai, dịch không đúng thể nhưng tôi là người có thời gian dịch đĩa của Hòa thượng lâu nhất. Đã từ lâu tôi không đi chia sẻ nhưng khi chia sẻ ở pháp hội đó, tôi cũng không cần chuẩn bị tài liệu. Chúng ta không dùng “*danh*” để thỏa mãn tư dục mà dùng “*danh*” để có cơ hội làm lợi ích chúng sanh. Nếu chúng ta không biết dùng “*vinh hoa phú quý*” thì chúng ta sẽ bị chìm đắm trong chúng.

Hòa Thượng nói: “***Thích Ca Mâu Ni Phật thân phận là vương tử nhưng Ngài xả bỏ và chọn trải qua đời sống khát thực***”. “*Khát thực*” khác với đi xin ăn. “*Xin ăn*” thì có mong cầu, có lựa chọn. “*Khát thực*” là đến mọi nhà để gieo duyên cho chúng sanh, giúp chúng sanh phát được tâm biết chia sẻ, vì người. Có những người cả đời không thể mở được tâm lượng, không biết vì người. Có một cô giáo từng nói với tôi: “*Suốt 36 năm qua, con chưa từng cho ai một thứ gì!*”, khi họ đến hệ thống Khai Minh Đức thì họ được học tập, ăn uống, ngủ nghỉ miễn phí.

Nếu chúng ta là người giác ngộ thì năm dục không đáng sợ mà đó là công cụ để chúng ta phục vụ chúng sanh. Chúng ta muốn làm lợi ích chúng sanh thì chúng ta cần có tiền tài, vật chất. Tiền tài, vật chất rất đáng sợ, chúng có thể khiến con người mê mẩn. Hòa Thượng thường nói: “*Tài không mê người mà người tự mê, sắc không mê người mà người tự mê, danh không mê người mà người tự mê, thực không mê người mà người tự mê, ngũ không mê người mà người tự mê*”. Trong đời sống hiện đại có những người đã tan nhạt được với “*Tài, sắc, danh, thực, thù*”, có những vị Thầy, ngày ngày đi khát thực, ngủ trong tư thế ngồi, các Thầy không có tiền nhưng vẫn bôn ba khắp nơi trên thế giới. Có người cho rằng trong xã hội hiện đại, nếu không có tiền thì không thể sống nhưng có những người không có tiền vẫn trải qua ngày tháng an vui.

Hòa Thượng nói: “***Tông chỉ giáo học của Phật là lìa khổ được vui, những hưởng thụ phú quý, năm dục sáu trần là khổ, chúng ta không bị chúng sai sử, ràng buộc thì chúng ta mới tự tại***”. Chúng ta phải đi ngủ đúng giờ để thức đúng giờ. Buổi sáng nếu trời lạnh, nếu phải bước ra khỏi chiếc chăn ấm thì tôi cũng cảm thấy rất tiếc. Chúng ta hạn chế dần chăn ấm, đệm êm thì chúng sẽ dần không sai sử chúng ta nữa.

Hòa Thượng nói: “***Chúng ta ngày ngày hưởng thụ phú quý, năm dục sáu trần thì đó là khổ. Thích Ca Mâu Ni Phật ngày ngày đi khát thực, dân du, khuyến hoá chúng sanh, kết duyên với chúng sanh, niềm vui đó là niềm vui chân thật, đây mới là chân thật lìa khổ được vui. Đạo lý này rất sâu, ý nghĩa rất rộng lớn nếu chúng ta không tử mĩ quan sát, tử mĩ thể hội thì chúng ta không thể hiểu được***”. Người thế gian ngày ngày chìm đắm trong “*năm dục sáu trần*”, khi vừa thức dậy thì họ đã đọc câu thần chú “*tiền đâu!*”. Có những người ngày ngày tham cầu hưởng thụ, buổi sáng họ kiếm được bao nhiêu tiền thì buổi chiều và buổi tối họ dùng hết số tiền đó để mua thức ăn; họ vui

sương ở miệng trong thời gian rất ngắn, ngày mai, họ lại phải khổ sở tất bật, mưu cầu, tranh giành. Người giác ngộ thì mới hiểu được niềm vui chân thật là gì. Người mê muội thì chìm đắm trong năm dục cũng giống như người sử dụng chất kích thích, khi sử dụng thì hưng phấn, khi hết rồi thì cuồng loạn, không còn nhận thức.

Hòa Thượng nói: **“Cái vui ở thế gian là vui của khổ, là khổ vui, không phải là niềm vui chân thật. Trên Kinh Phật nói, niềm vui đó là khổ vui, vượt ra ngoài sự khổ vui thì mới chân thật là vui”**. Người làm chủ được chính mình, không bị tập khí xấu sai sử thì đó mới là thật vui. Nhiều người nói với tôi, họ muốn dạy đúng giờ nhưng không thể dạy được, chúng ta phải giờ nào việc đó, chuẩn chỉnh trong mọi thứ. Nếu chúng ta bê tha thì đến giờ cần thức dậy, chúng ta sẽ không thể dậy. Chỉ có niềm vui của nội tâm, không bị sai sử bởi *“tham, sân, si”*, mới là niềm vui chân thật. Nếu chúng ta có tiền thì vui, không có tiền thì buồn, có ăn thì vui, không có ăn thì buồn, đây là cái vui tạm thời của sự khổ vui.

Hòa Thượng nói: **“Khi tôi ở Đài Loan, có một số vị hộ pháp làm ăn rất thành công, ở trong những ngôi nhà nguy nga, tráng lệ, thế nhưng có rất nhiều bảo vệ, khi họ mời tôi đến nhà làm khách, tôi ngồi trong nhà uống trà, bên ngoài thì những người bảo vệ đứng rất nghiêm túc. Từng giây, từng phút những người này sợ có người cướp đồ, có người hại họ, vậy thì chúng ta nghĩ xem đây là họ đang vui hay khổ?”**.

Hòa Thượng nói: **“Trong luận ngữ ghi chép về học trò của Khổng Tử là Nhan Hồi, đời sống của Nhan Hồi là ăn cơm bằng giá trúc, uống nước bằng phễu, người thế gian cho rằng đời sống như vậy là rất khổ cực, nếu họ trải qua đời sống này thì họ sẽ than vãn rằng họ là người khổ nhất trên đời, thế nhưng Nhan Hồi không muốn thay đổi niềm vui đó!”**. Sự khổ vui ở thế gian đều là do sự chấp trước của chính mình.

Hòa Thượng nói: **“Đời sống của Ngài Nhan Hồi từ sáng đến chiều an vui tự tại”**. Ngài Nhan Hồi có niềm vui như vậy vì Ngài không có tham cầu. Người thế gian không có niềm vui vì luôn luôn tham cầu. Trước đây, tôi đọc một quyển sách, trong đó nói, người thế gian chỉ cần những nhu cầu cần thiết là cơm ăn, áo mặc, nhà ở nhưng ngoài những thứ *“cần có”* thì người thế gian còn muốn những thứ nên có, phải có, đáng được có...nên họ khổ!

Trước đây, tôi có quen một người, chú đó nói, trước đây, chú sống trong một ngôi nhà rộng 50m², sau khi trả góp xong ngôi nhà đó thì chú muốn đổi sang ngôi nhà có diện tích 100m², lúc này vợ chú nói: **“Anh đã gần 50 tuổi, nếu anh mua căn nhà mới thì anh sẽ phải phải làm việc vất vả thêm mấy chục năm nữa, anh hãy dùng phần đời còn lại để hưởng phước. Anh có cần phải đổi sang căn nhà khác không trong khi anh ở trong ngôi nhà bé như này mà vẫn còn sợ Ma!”**. Vợ anh là người không học Phật, anh thì đã học Phật từ nhỏ. Anh nói với tôi, anh cảm thấy rất hổ thẹn vì tâm vẫn còn tham cầu.

Hòa Thượng nói: “**Phàm phu ở thế gian không thể có niềm vui vì họ chìm đắm trong tham cầu**”. Người thế gian thấy người khác có thì họ muốn có được nhiều hơn nên họ luôn khổ. Tôi biết có một người có ngôi nhà rất khang trang, rộng rãi nhưng họ vẫn muốn sửa nhà, mỗi lần sửa nhà, họ phải trả chi phí chục tỷ. Đây là họ chỉ nghĩ đến việc phục vụ bản thân, thỏa mãn tham cầu của mình, không biết nghĩ đến người khác.

Hòa Thượng nói: “**Chúng ta phải xả bỏ những sự tham cầu của chính mình, người xưa dạy chúng ta: “Tri túc thường lạc”, biết đủ thường vui**”. Ở thế gian, người biết đủ thì mới thật vui. Nếu chúng ta không biết đủ thì cho dù chúng ta là người giàu nhất thế gian thì chúng ta cũng không có niềm vui. Một lần, báo chí chụp ảnh hai ông bà cụ sống dưới gầm cầu, ông bà đang ngồi bên đống lửa cạnh bờ sông, ông bà có nụ cười vô cùng hạnh phúc. Những người có tài sản, địa vị thì nụ cười của họ thường héo hon. Danh vọng, địa vị là phù du, độc dược, nếu đã nếm phải thì rất khó thay đổi. Có những người có danh vọng, địa vị rất cao nhưng họ khổ không nói nên lời. Chúng ta tư lợi, tham cầu thỏa mãn “**năm dục sáu trần**” thì chúng ta sẽ bị chúng sai sử, sẽ làm ra những việc bất thiện.

Nhà Phật dạy chúng ta: “**Tri túc thường lạc**”, biết đủ nhất định sẽ được an vui, tự tại. Ý niệm của con người vô cùng đáng sợ! Có người đang ở trong căn nhà sang trọng, nguy nga nhưng khi họ cảm thấy ngôi nhà của họ không đẹp bằng ngôi nhà của người khác thì họ quyết định sửa lại căn nhà đó, tốn kém rất nhiều tiền của. Nếu chúng ta sử dụng tiền bất chánh, tiền phạm pháp để thỏa mãn dục vọng thì rất đáng sợ! Bài học hôm nay Hòa Thượng nhắc chúng ta: “**Thế nào mới là thật vui!**”. Chúng ta muốn có niềm vui chân thật thì phải lìa khỏi niềm vui ở thế gian, niềm vui được kích thích bởi “**năm dục sáu trần**”, niềm vui của việc chìm đắm trong ăn uống, hoan lạc. Chúng ta vượt qua khỏi sự sai sử của tập khí xấu ác thì đó mới là niềm vui chân thật!

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập Mang lại lợi ích cho mọi người!